

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор гімназії
НПУ імені М.П.Драгоманова
Балаба С.О.
26 червня 2019 р.

Освітня програма для 5 – 9 класів
гімназії Національного педагогічного університету
імені М.П.Драгоманова
Шевченківського району м.Києва
на 2019 – 2020 навчальний рік

Схвалено
на спільному засіданні педагогічної ради
(протокол № 8 від 26.06.2019 р.)
та Ради гімназії
(протокол № 6 від 26.06.2019 р.)

Освітня програма гімназії Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова Шевченківського району м. Києва розроблена на виконання Закону України «Про освіту», Закону України «Про загальну середню освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018р. №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня».

1. Призначення гімназії та засіб його реалізації

Гімназія Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова заклад загальної середньої освіти II – III ступеня (5 – 11 клас). Гімназія має на меті забезпечення умов для одержання широкої загальноосвітньої підготовки та різнобічного розвитку здібних та обдарованих учнів, їх морального, інтелектуального, фізичного, художньо-естетичного розвитку, виховання громадянина демократичного суспільства, яке визнає освіченість, вихованість, культуру найвищими цінностями, незамінними чинниками соціального прогресу.

Гімназія є невід'ємною ланкою системи безперервної освіти і забезпечує рівень загальноосвітньої підготовки, достатній для подальшого здобуття освіти на наступних її етапах, вона є одним із шляхів реалізації єдиної мети і завдань шкільної освіти на основі функціонування різних типів загальноосвітніх навчальних закладів, застосування різних педагогічних систем і педагогічних технологій.

Кінцевий результат роботи гімназії – досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, готовність її випускника до навчання у вищому закладі освіти як в Україні так і за кордоном.

2. Реалізація освітньої програми в 2018 – 2019 навчальному році

Діяльність педагогічного колективу гімназії була направлена на реалізацію освітньої програми, основних напрямків Концепції діяльності та розвитку гімназії, плану роботи гімназії на 2018-2019 н.р.

Інтерактивним стрижнем навчання в гімназії є інформаційні технології, різноманітні форми, методи навчання. Урок приймає різноманітні форми.

Невіддільна ознака мовної особистості – почуття національної гідності. Така гідність ґрунтується на глибокому знанні історії, культури, літератури рідного народу. Любов і повага до державної мови.

Також на формування мовної особистості впливає інформаційна доба.

Навчити учнів спілкуватися в соціальних мережах і вплинути на культуру спілкування в інтернеті.

Мотивацією до якісного опанування мови для учнів має бути усвідомлення ними двох фактів:

- скільки б користувач Інтернету не ховався за різними ніками, але грамотність видаватиме його культурний рівень і буде його «мовним портретом»;
- володіння мовою стає важливою професійною складовою людини, а отже, опановуючи мову, учень робить інвестиції у своє майбутнє.

Завдання шкільної мовної освіти комплексно реалізуються за такими лініями: мовною, мовленнєвою, діяльнісною та соціокультурною. Навчання на уроках особистісно орієнтоване й має компетентнісне спрямування.

Мета – сформувати на уроках мови вмілого мовця, грамотну особистість, розвивати творчі здібності дитини, дослідницькі й життєстверджуючі навички, а також сприяти розвитку й утвердженню світоглядних орієнтирів, національної свідомості, загальної культури.

Для розвитку мовлення на уроках мови використовуються такі види робіт, як читання мовчки та переказування окремих невеликих за обсягом текстів, аналіз вивчених орфограм та пунктограм у них. Написання есе на різні теми сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, підвищенню інтересу до навчання, розвиває критичне мислення. Наприклад, у 9 класі було

запропоновано тему для висловлювання «Чи зможуть селфі замінити родинні фотографії». Для розвитку комунікативних навичок учні склали діалоги, що передбачають уникнення небажаного й небезпечного спілкування в інтернет-просторі, зокрема соцмережах. Послугуюся мережею Інтернет для різних видів робіт (використання цитат для творів, онлайн-словників). У навчанні застосовуються як індивідуальні форми робіт, так і групові або роботу в парах. Наприклад, ефективними є складання і розігрування діалогів на різні життєві ситуації, створення описів різних стилів, особливо в молодших класах, написання листів з використанням синонімічних рядів, антонімів. Для учнів 5-6 класів важливим є формування і збагачення словникового запасу. Тому проводиться робота зі словниками (тлумачним, орфоепічним, орфографічним). Збагачують словниковий запас учня вправи на розкриття значення прислів'їв, афоризмів та використання їх у своєму мовленні.

Література покликана підготувати дитину до життя в соціумі, сформувати культурні та світоглядні орієнтири, виробити навички практичного використання досвіду, здобутого за допомогою читання. Свою головну мету вбачаю в тому, щоб розвинути в учнях на уроках вміння висловлювати свої судження за прочитаним, аргументовано вступати в дискусію. Пропоную різні види робіт: складання портретів героїв, продовження до історій, описаних у творі, що розвиває не тільки образне мислення, а й творчу уяву. Диспути з приводу моральних та світоглядних проблем, наявних у художніх творах, що вивчаються в класі, виховують усвідомлення духовного зв'язку з історичним минулим свого народу, вчать толерантності, поваги до думок інших, формують певні моральні якості.

На уроках природничо-математичного циклу учні користувалися різними джерелами інформації, зокрема використовували сучасні інформаційні ресурси для підготовки проектів, доповідей, рефератів, презентацій, повідомлень. Така форма роботи спонукала до аналізу і визначення домінуючих та другорядних факторів і чинників, що мають значення для перебігу певного процесу та впливають на результат; працювати в колективі, здійснювати поділ завдання на складові, розподіляти функції та обов'язки між членами групи відповідно до

рівня набутих знань та сформованих умінь; вести діалог, узагальнювати інформацію, приймати рішення.

Учні працюють над прикладними задачами, такі, що містять знання з деяких наук. Наприклад математика+фізика, біологія+математика, хімія+математика, математика+економіка.

Таким чином учні вчилися:

усвідомлювати пріоритетність загальнолюдських цінностей при вирішенні комерційних, економічних, наукових і технічних проблем;

виявляти відповідальне ставлення до використання небезпечних технологій та виробництв;

цінувати вітчизняні та світові досягнення культури і науки, які єдиним цілим надбанням людства;

усвідомлювати діалектичну єдність процесу розвитку науки і культури, масштабність та важливість вирішення проблем екологічного характеру.

Основним завданням навчання іноземних мов є формування готовності до міжкультурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою.

Провідним засобом реалізації вказаної мети є компетентнісний підхід до організації навчання на основі ключових компетентностей як результату. Розвитку цих компетентностей сприяє розділ “Life skills” та проектна робота в 6 класі. Зокрема, математична – при описі графічних показників процесів у суспільстві, при аналізі граматичних явищ, застосовуючи логіко-математичний інтелект. Основні компетентності у природничих науках і технологіях розвиваються при обговоренні відповідних тем, при створенні власних проектів захисту довкілля. Інформаційно-цифрова компетентність розвивається при підготовці презентацій та створенні проектів. Ініціативність і підприємливість присутня, наприклад, при вивченні тем, пов’язаних з користуванням грошима (9 кл), при розробці плану подорожі (6 кл.).

Інтегровані змістові лінії «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність» реалізуються під час вивчення кожної комунікативної

теми відповідно до програми. Наприклад, громадянська відповідальність при вивченні теми «Я і моя родина» - учень розповідає про розподіл обов'язків в родині, про сімейні цінності, сімейні свята; «Харчування» - обговорює важливість вміння готувати їжу самому. В темі «Шкільне життя» учень розробляє власний проект для шкільного самоврядування. «Охорона здоров'я» - обговорює ризики серцевих захворювань та дає поради щодо їх зниження. Підприємливість та фінансова грамотність розвивається при розгляді таких тем, як «Одяг» і «Харчування», коли учень співвідносить фінансові можливості родини і власні бажання і складає список покупок.

Під час навчання іноземної мови п'ятикласників було враховано досвід учнів, набутий ними у початковій школі. Гра залишається природнім середовищем спілкування дітей. Для продовження набуття іншомовного комунікативного досвіду були використані різноманітні ігрові завдання: ситуативні, змагальні, ритмомузичні та художні. Також було враховано потреби учнів з різними стилями сприйняття: аудіалів, вербалів, візуалів та кінестетиків. Навчання через прямий досвід (Total physical response) є адекватним підходом для іншомовного навчання учнів. Цей підхід передбачає, що дитина має фактично зробити або зобразити за допомогою пантоміми те, що вона говорить або чує. Метод розповідання історій (Storytelling) допоміг «занурити» дітей в іншомовну атмосферу. Використання сюжетних історій або коміксів з урахуванням вікових можливостей учнів забезпечив їх достатнім рецептивним досвідом іншомовного спілкування.

Також під час роботи з учнями були використані такі сучасні технології навчання іноземної мови як «навчання у співробітництві» (форми – «навчання в команді», «ажурна пилка», кейс-метод, внутрішні (зовнішні) кола (inside / outside circles); мозковий штурм (brain storm); читання зигзагом (jigsaw reading); обмін думками (think-pair-share); парні інтерв'ю (pair-interviews) та інші.), «метод проектів», «порт фоліо учня» (портфоліо зовнішніх досягнень; портфоліо особистісного розвитку) «технологія проблемного навчання», «інтерактивні технології» (використання цифрового підручника та онлайн робочого зошита).

Програма вивчення німецької мови передбачає формування мовних та мовленнєвих навичок та вмінь в межах соціально значимих надпредметних тем, що

сприяють формуванню в учнів уявлення про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях і визначені програмою як наскрізні лінії.

Наскрізна лінія «Екологічна безпека і сталий розвиток» реалізується в межах тем «Тварини», «Наш зоопарк» (Planet 1), «Учнівський турнір», «Ралі до дня народження», «Скоро канікули» (Planet 2), «Це я люблю», «Екскурсійний день», «Проект «Охорона тварин» (Planet 3) і підсилює формування в учнів соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості: збереження, захист довкілля; усвідомлення важливості сталого розвитку для збереження довкілля й розвитку суспільства; готовність дбайливо й відповідально ставитися до довкілля, брати участь у вирішенні питань навколишнього середовища. Вона формує в учнів готовність оцінювати наслідки діяльності людини на оточуюче середовище та усвідомлення відповідальності перед майбутніми поколіннями. Наскрізна лінія «Громадянська відповідальність» реалізується в межах тем «Родинний конкурс», «Новенька», «Перший день у школі», «Друзі», «Йдемо разом?», «Блошиний ринок» (Planet 1), «Наш гість», «Вільний час молоді», «У місті», та ін. (Planet 2), «Ким стати?», «Моє захоплення - моя професія», «Вчать не тільки у школі» та ін. (Planet 3) і покликана забезпечити розвиток соціальної й громадянської компетентностей, сформувати члена громади й суспільства, який розуміє принципи й механізми його функціонування, а також важливість національної ініціативи. Колективна діяльність на уроці та в позаурочний час, різноманітні режими роботи (в групі, парі), дослідницькі роботи, проекти тощо розвивають в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.

Наскрізна лінія «Здоров'я і безпека» реалізується в межах тем «Стрес», «Розпорядок дня» (Planet 1), «Учнівський турнір», «Наш гість», «Суперечка», «Ми святкуємо» та ін. (Planet 2) і сприяє формуванню учня, духовно, емоційно, соціально і фізично повноцінним громадянином, який дотримується здорового способу життя, активно долучається до облаштування безпечного для життя й діяльності середовища.

Наскрізна лінія «Підприємливість і фінансова грамотність» реалізується в межах тем «Невдача», «Блошиний ринок» (Planet 1), «У місті», «Скоро канікули» та ін. (Planet 2), «Мода», «Засоби масової інформації» та ін. (Planet 3) і покликана

формувати вміння молоді раціонально використовувати кошти, планувати витрати, заощаджувати, реалізовувати лідерські ініціативи, успішно діяти в технологічно швидкозмінному середовищі.

Реалізацію наскрізних змістових ліній можна забезпечити через відповідні форми роботи, що використовуються на уроках німецької мови: методи інтегрування активують міжпредметні зв'язки і допомагають зрозуміти, що все в житті взаємопов'язане, і отримані на інших уроках знання можуть знадобитися будь-коли; кооперативне навчання (робота в малих та великих групах, в парах) формує лідерські якості, соціальні вміння, вміння працювати в команді; рольові та ділові ігри наближають ситуацію до реального життя, мотивують навчання; проектні технології формують творче мислення, почуття відповідальності, вміння працювати в команді та презентувати результати своєї роботи; інтерактивні методи забезпечують активну діяльність учнів на уроці; звернення до досвіду учнів перетворює їх на активних учасників навчального процесу та пов'язує навчання з життям; самооцінювання формує здатність до самоаналізу, вміння бачити власні помилки; взаємооцінювання виховує вміння порівнювати, аналізувати, оцінювати інших та сприймати критику на свою адресу.

В залежності від психологічно-вікових особливостей учнів, від рівня володіння німецькою мовою забезпечуються наскрізний підхід, міжпредметні зв'язки і поступальність та наступність у розвитку компетентностей.

Отже, вищезазначені інноваційні технології навчання в оволодінні іноземною мовою сприяли як вдосконаленню процесу формування іншомовної комунікативної компетенції учнів, так і розвитку їхніх інтелектуальних здібностей, набуття особистісно значущих знань і вмінь.

Сучасний світ – світ інформації, яку потрібно знаходити, аналізувати, подавати, тому формування навичок критичного мислення є актуальним вмінням для нинішніх здобувачів освіти і може використовуватися як допоміжний інструмент при вивченні будь-якого навчального предмету.

Найцікавішими навчальними подіями в 2018 – 2019 н.р. у яких приймали участь гімназисти стали:

- «За крок до весни». Відкритий захід у якому були висвітлені творчість юних поетів 5 – 6 класів;

- інтегрований урок (зарубіжна література, англійська мова) з елементами бріколажа на тему: «Секрет успіху твору Елеонор Портер «Поліана» - Лимарчук М.В., Абдель Мавгуд М.А., 5-А та 5-Б класи Вікторина «Подорож у світ літератури» за творами зарубіжних авторів у 6-А класі (вчитель зарубіжної літератури Руденко Л.В.)
- «Діти Бабиного Яру» Урок-конференція (вчитель Голод Н.А. «На Аскольдовій могилі поховали їх...» Зустріч із старшим науковим співробітником музею Української революції Спицькою О. (вчитель історії Голод Н.А.)
- Міжнародний конкурс шкільних проектів «Усна історія» (інтерв'ю Красуцького О. О. на тему «Повсякденне життя в СРСР у 60 – 80 –ті роки ХХ століття»)
- Міжнародний конкурс шкільних проектів «Усна історія» (Інтерв'ю з Кабановим В. Ф.» Важливі феномени періоду»)
- III Міжнародний міждисциплінарний конкурс імені Володимира Маняка і Лідії Коваленко (інтерв'ю у К. П. Міхновського на тему: «ГОЛОДОМОР 1932 – 1933 РР.: ПОГЛЯД З СИБІРСЬКОГО СЕЛА»)
- Екологічний фестиваль (вчитель біології Назаренко С.В.)
- QR Квест (заступник директора з НВР, вчитель математики Ревка Л.А.)
- V науково-практична конференція школярів та студентів коледжів «Маркетингова освіта – шлях до успіху» Відродження сільського господарства як однієї з ключових сфер економіки України. Агрокомпанія «Зоря» (вчитель географії Мокрій І.К.)

260 гімназистів взяли участь у Всеукраїнській інтелектуальній природознавчій грі «Геліантус».

У Всеукраїнській українознавчій грі «Соняшник» взяли участь 118 гімназистів.

Формами контролю в 2018 – 2019 н.р.:

- Моніторинг якості знань з англійської мови учнів 5-11 класів;
- Моніторинг рівня володіння іноземною мовою 11-х класів гімназії;
- Відвідування уроків вчителів, які атестуються

- Вивчення стану гурткової роботи

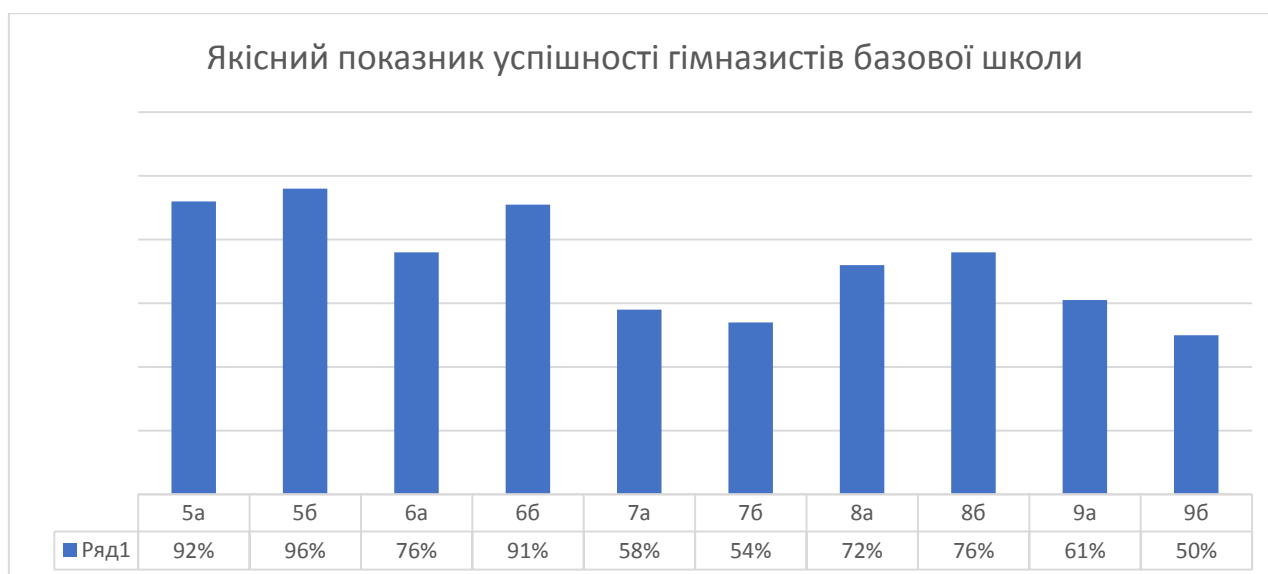
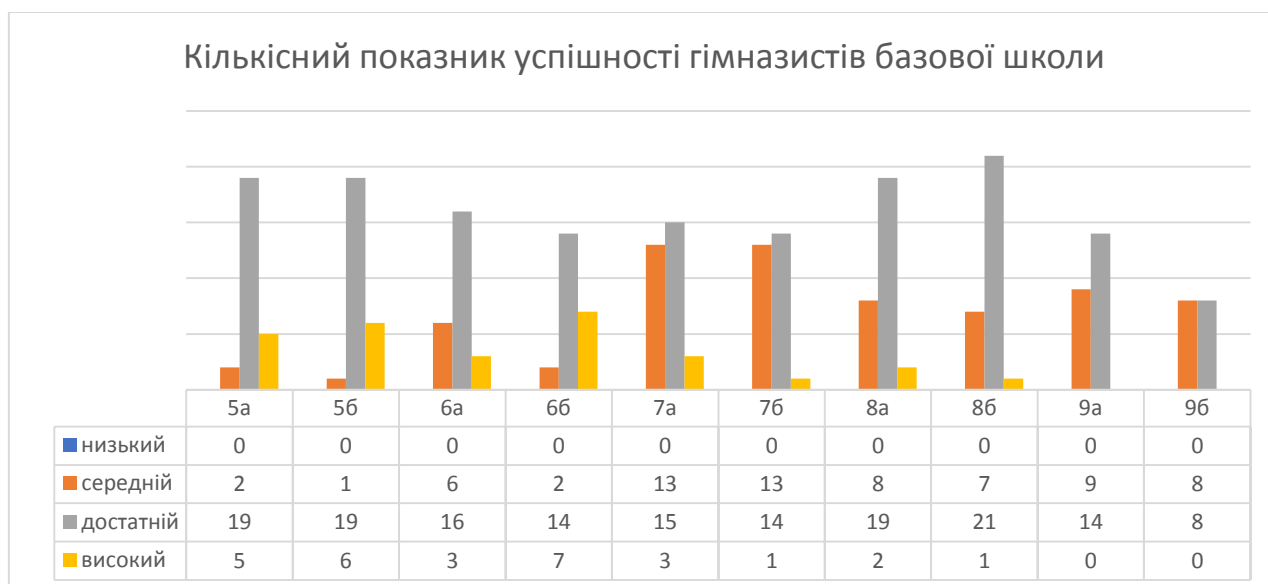
2018 – 2019 н.р. закінчило 335 учнів, з них 256 учнів – основної школи.

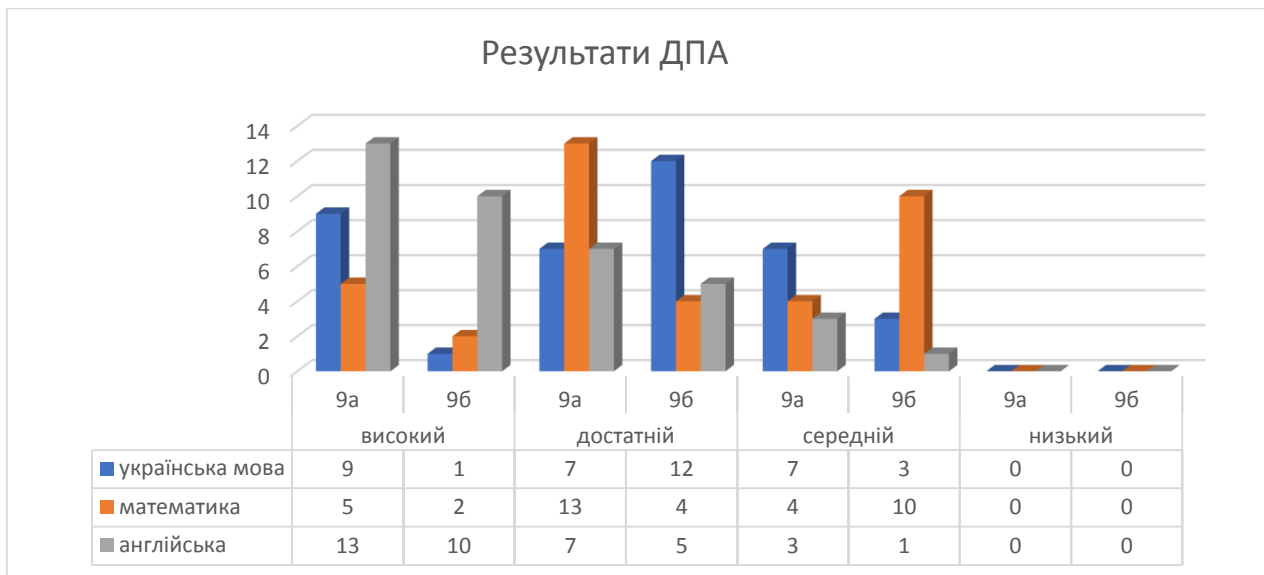
Якість знань за 2018-2019 н. р. становить 78 %.

Високий рівень навчальних досягнень мають 14 % учнів.

Проаналізувавши стан успішності учнів окремо по класах, дійшли висновку, що в кожному класі є резерв учнів, які б могли мати високі результати у навчанні. Так, на високому рівні можуть навчатися ще 9 % учнів, які мають рівень досягнень 9 балів тільки з одного або двох предметів.

Учнів з низьким рівням знань на кінець навчального року немає.

Навчальні програми 5 – 9 класів виконані в повному обсязі.

3. Загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів базової середньої освіти

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів Гімназії складає годин/навчальний рік:

для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік;

для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік;

для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік;

для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік;

для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах.

Згідно зі Статутом гімназії навчання реалізується за двома профілями: іноземної філології (поглиблене вивчення англійської мови) та математичним (поглиблене вивчення математики та англійської мови).

5 – 9 класи гімназії – класи допрофільної підготовки. 5-А, 5-Б, 6-А, 6-Б, 7-А, 7-Б, 8-А, 9-А класи – класи з поглибленим вивченням англійської мови, які навчаються за програмою поглибленого вивчення англійської мови. 8-Б та 9-Б класи – класи з поглибленим вивченням окремих предметів (математика та англійська мова).

Очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці 1.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		<p>спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні</p>

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		<p>стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p>

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		<p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	<p>Основні компетентності у природничих науках і технологіях</p>	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	<p>Інформаційно-цифрова компетентність</p>	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p>

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		<p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності,</p>

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		<p>практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків,</p>

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		<p>соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів</p>

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		<p>вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природніх ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

4. **Форми організації освітнього процесу**

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:
формування компетентностей;
розвитку компетентностей;
перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
корекції основних компетентностей;
комбінований урок.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Інтерактивним стрижнем навчання в гімназії є інформаційні технології. Технології працюють на якість вивчення практично будь-якого предмета шкільної програми. Урок перестає бути єдиною формою придбання та передачі знань, необхідно активно впроваджувати в освітню практику альтернативні форми освітньої діяльності:

- досвід самостійної освітньої діяльності, у тому числі дослідно-творчої;
- інформаційні вміння, пов'язані з пошуком, аналізом, оцінкою, структуруванням і обробкою інформації;
- комунікативні вміння (робота в команді, взаємодія з іншими людьми, ведення дискусії, захист своєї точки зору та ін.);
- організаційні та проєктуальні вміння (постановка мети діяльності, планування її етапів, прогнозування результатів і т.д.).

Формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітня програма гімназії базової середньої освіти має передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

З метою моніторингу результативності роботи використовують різні види контролю: поточний та підсумковий; індивідуальний, фронтальний, груповий; самоконтроль та взаємоконтроль, моніторинг знань. В залежності від мети уроку, форми проведення заняття, типу заняття, місця уроку в системі вчитель обирає відповідні форми та види контролю, визначивши їх доцільність та функцію на певному етапі роботи.

Конкретизує організацію освітнього процесу навчальні плани (таблиці 2, 3, 4). Навчальні плани для 5 - 9 класів (базова середня освіта) складені відповідно наказу МОН України від 20.04.2018 № 405. Навчальні плани для базової середньої освіти передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони

охоплюють інваріантну складову (передбачені обраним варіантом навчального плану Типової освітньої програми), сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Години варіативної складової навчальних планів для 5-9 класів в класах спрямовані на підсилення предметів інваріантної складової. Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно.

Клас	Предмет	К-ть годин
5-А, 5-Б, 6-А, 6-Б	Українська мова	+0,5
5-А, 6-А, , 7-А, 8-А	Німецька мова	+1
8-А	Мистецтво	+0,5
5-Б, 6-Б	Математика	+1
7-Б	Алгебра	+1
8-Б, 9-Б	Алгебра	+3
	Геометрія	+1
8-Б	Англійська мова	+1,5

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується через предмети: «Фізична культура», «Основи здоров'я», 1 година навчального навантаження з фізичної культури використовується на окремий предмет, що забезпечую рухову активність учнів – «Хореографія».

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Для недопущення перевантаження учнів, за рішенням педагогічної ради (від 26.06.2019 № 8), вчителі фізичної культури та мистецтва при оцінюванні повинні враховувати результати навчання учнів з відповідних предметів у позашкільних закладах.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Гімназія працює за 5-денним навчальним тижнем.

5. Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Перелік навчальних програм,
які використовуються для учнів 5 – 9 класів гімназії
(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Іноземні мови
4.	Зарубіжна література
5.	Історія України
6.	Всесвітня історія
7.	Правознавство
8.	Математика
9.	Навчальна програма для поглибленого вивчення математики в 8-9 класах загальноосвітніх навчальних закладів
10.	Фізика
11.	Біологія
12.	Хімія
13.	Географія
14.	Природознавство
15.	Інформатика
16.	Мистецтво
17.	Трудове навчання
18.	Основи здоров'я
19.	Фізична культура

Таблиця 2
(складена за Таблицею 3
Типової освітньої програми
закладів загальної середньої освіти II ступеня,
наказ МОН від 20.04.2018 р. № 405)

Навчальний план
5-А, 5-Б, 6-А, 6-Б, 7-А, 7-Б класів
з українською мовою навчання та
поглибленим вивченням англійської мови

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах						5-7
		5-А	5-Б	6-А	6-Б	7-А	7-Б	
Мови і літератури	Українська мова	3,5+0,5	3,5+0,5	3,5+0,5	3,5+0,5	3	3	22
	Українська література	2	2	2	2	2	2	12
	Англійська мова	5	5	5	5	5	5	30
	Німецька мова	2+1	2	2+1	2	2+1	2	15
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	2	12
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1	1	1	1	6
	Всесвітня історія	-	-	1	1	1	1	4
Мистецтво	Мистецтво	1	1	1	1	1	1	6
Математика	Математика	4	4+1	4	4+1	-	-	18
	Алгебра	-	-	-	-	2	2+1	5
	Геометрія	-	-	-	-	2	2	4
Природознавство	Природознавство	2	2	-	-	-	-	4
	Біологія	-	-	2	2	2	2	8
	Географія	-	-	2	2	2	2	8
	Фізика	-	-	-	-	2	2	4
	Хімія	-	-	-	-	1	1	2
Технології	Трудове навчання	2	2	2	2	1	1	10
	Інформатика	1	1	1	1	1	1	6
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	6
	Фізична культура*	2	2	2	2	2	2	12
	Хореографія*	1	1	1	1	1	1	6
Разом		28+3*	28+3*	31+3*	31+3*	32+3*	32+3*	200
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	28	31	31	32	32	
Всього (без урахування поділу класу на групи)		31	31	34	34	35	35	200

Директор гімназії

Світлана БАЛАБА

Таблиця 3
(складена за Таблицею 3
Типової освітньої програми
закладів загальної середньої освіти II ступеня,
наказ МОН від 20.04.2018 р. № 405)

Навчальний план
8-А, 9-А класів з українською мовою навчання
та поглибленим вивченням англійської мови

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		8-А	9-А	8-9
Мови і літератури	Українська мова	2	2	4
	Українська література	2	2	4
	Англійська мова	5	5	10
	Німецька мова	2+1	3	6
	Зарубіжна література	2	2	4
Суспільство-знавство	Історія України	1,5	1,5	3
	Всесвітня історія	1	1	2
	Основи правознавства	-	1	1
Мистецтво	Мистецтво	0,5+0,5	0,5	1,5
Математика	Математика	-	-	0
	Алгебра	2	2	4
	Геометрія	2	2	4
Природознавство	Природознавство	-	-	0
	Біологія	2	2	4
	Географія	2	1,5	3,5
	Фізика	2	2	4
	Хімія	2	2	4
Технології	Трудове навчання	1	1	2
	Інформатика	2	2	4
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,5	0,5	1
	Фізична культура*	2	2	4
	Хореографія*	1	1	2
Разом		33+3*	33+3*	72
Гранично допустиме навчальне навантаження		33	33	
Всього (без урахування поділу класу на групи)		36	36	72

Директор гімназії

Світлана БАЛАБА

Таблиця 4
(складена за Таблицею 8
Типової освітньої програми
закладів загальної середньої освіти II ступеня,
наказ МОН від 20.04.2018 р. № 405)

**Навчальний план
8-Б та 9-Б класу українською мовою навчання та
поглибленим вивченням математики, англійської мови**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		8-Б	9-Б	8-9
Мови і літератури	Українська мова	2	2	4
	Українська література	2	2	4
	Англійська мова	3,5+1,5	5	10
	Зарубіжна література	1	1	2
Суспільство знавство	Історія України	1,5	1,5	3
	Всесвітня історія	1	1	2
	Основи правознавства		1	1
Мистецтво	Мистецтво	1	0,5	1,5
Математика	Алгебра	2+3	2+3	10
	Геометрія	2+1	2+1	6
Природознавство	Біологія	2	2	4
	Географія	2	1,5	3,5
	Фізика	2	2	4
	Хімія	2	2	4
Технології	Трудове навчання	1	1	2
	Інформатика	2	2	4
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,5	0,5	1
	Фізична культура*	2	2	4
	Хореографія*	1	1	2
Разом		33+3*	33+3*	72
Гранично допустиме навчальне навантаження		33	33	
Всього (без урахування поділу класу на групи)		36	36	72

Директор гімназії

Світлана БАЛАБА